

ΔΙΑΦΟΡΑ ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΛΟΥΤΡΟΥ.

Τὸ λούεσθαι καὶ τὸ κολυμβᾶν ἐν τῇ θαλάσῃ ἢ ἐν τοῖς ποταμοῖς εἶνε συνήθεια τῶν πεπολιτισμένων λαῶν. Οἱ βάρβαροι, τὰ ἐλεύθερα τέκνα τῆς φύσεως, ἀπέχουσι τοῦ ὕδατος, ὅπως αἱ γαλαῖ ἢ οἱ πέρσες, ἐκτὸς ἐὰν ἀναγκασθῶσι νὰ διαβάσι ποταμὸν τινα ἐκ τῶν ἀβαθῶν μερῶν ἢ νὰ ζητήσωσι τὴν λείαν ἐκ τινος λίμνης ἢ τέλματος. Βεβαίως, οἱ κάτοικοι τῶν παραλίων, οἱ ἀδελφοὶ τῆς θαλάσσης, καὶ ἐν τῇ κατωτάτῃ βαθμίδι τῆς ἀναπτύξεως τῶν διατελοῦντες δεκνύουσιν οἰκειότητά τινα πρὸς τὸ ὕγρον στοιχεῖον, ἀλλ' οἱ κάτοικοι τῶν μεσογείων οἱ μὴ εἰσέτι ἐκπολιτισθέντες ἔχουσιν ἐμφυτον τὸν φόβον καὶ τὴν ἀποτροπὴν πρὸς αὐτό, ὡς λ. χ. οἱ κάτοικοι τῆς μεσημβρινῆς καὶ τῆς δυτικῆς Αὐστραλίας, οἵτινες πάντες σχεδὸν ἀνεξαιρέτως φοβοῦνται τὸ ὕδωρ καὶ εἶναι ἀδαισι τῆς νηκτικῆς τέχνης. — Οἱ περιφημότεροι κολυμβηταὶ τοῦ κόσμου εἶναι οἱ κάτοικοι τῆς Πολυνησίας ἐν τῇ μεσημβρινῇ εἴτε εἰρηνικῇ ὥκεανῳ. Οἱ νηκτικοὶ αὐτῶν ἀγῶνες ἐν τῇ τρικυμῳδὲι θαλάσῃ καὶ ἐν τῇ θορυβῳδὲι ἀναβρασμῷ τῶν κυμάτων εἶνε πράγματι τὸ ἀπρον ἄωτον τῆς κολυμβητικῆς τέχνης. Ὅσακις παρὰ ταῖς νήσοις ταύταις τοῦ ὥκεανοῦ ἐγείρεται σφοδρά τις τρικυμία, εἶνε ἡμέρα χαρᾶς καὶ εὐφροσύνης διὰ πάντας τοὺς κατοίκους, νέους τε καὶ γέροντας. Πάντες συρρέουσι πρὸς τὰς ἀκτὰς, ὅπως ἴδωσι τὸ μεγαλεῖον θέαμα τῶν καλπάζοντων κυμάτων. Μόνον τὸ περὶ τὰς ὁσφύς τεχνιέντως εἰλιγμένον ὀδώνιον περιβεβλημένοι ὁρμῶσιν οἱ μελαγχροὶ καὶ θαυμασῶς εὐσωμοὶ καὶ εὐμελεῖς ἄνδρες εἰς τὸ οἰδαλέον κύμα φθίνοντες πρὸ αὐτῶν τὴν νηκτικὴν σανίδα, καταδυόμενοι δὲ καὶ ἐπαφελόμενοι τὴν στιγμήν καθ' ἣν μέγα τι κύμα ἀποσύρεται πάλιν ἀπὸ τῆς ἀκτῆς διαπερῶσι τὴν κυματωγὴν κολυμβῶντες ὑπὸ τὸ ὕδωρ καὶ ἀνακύπτουσιν ὀπισθεν αὐτῆς εἰς τὴν ἡμερον ἐπιφάνειαν τῶν ὑδάτων. Ἦδη περιμένουσι τὴν προσπέλασιν γιγαντώδους τινὸς κύματος, αἰφνης δὲ, διὰ τολμηρᾶς τινὸς στροφῆς, ἐξαπλούμενοι συγχρόνως ἐπὶ τῆς σανίδος, ἀνέρχονται ἐπὶ τὴν ῥάχιν τοῦ κύματος τοῦτου. Ὅλον ἐν ὀγκωδέστερον καὶ ὑψηλότερον ὀρθοῦται τὸ πελώριον κύμα, φέρον ἐπὶ τῆς ἐπικλινούσης τοῦ ῥάχεως τοῦς εὐδύμους κραυγάζοντας κολυμβητὰς μετὰ μανιώδους ὁρμῆς πρὸς τὸ μέρος τῆς ἀκτῆς, ὡς μέλλον νὰ προσαράξῃ καὶ κατασυντρίψῃ αὐτοὺς κατὰ τῶν πετρῶν. Ἀλλ' αἰφνης οἱ τολμηροὶ κολυμβηταὶ μετὰ θαυμασίας τῇ ὄντι ἐπιδεξιότητος ἀπολισθαίνοντες μετὰ τῶν σανίδων αὐτῶν προσπλέουσι πρὸς τὸ ἕτερον κύμα, τὸ ἀμέσως προσεχές· καὶ οὕτως ἐξακολουθοῦσι τὴν παράτολμον καὶ κινδυνώδη αὐτῶν παιδιὰν μετὰ τοῦ ἔξηγριωμένου στοιχείου.

Ἀλλ' ἡ πρὸς τὸ λούεσθαι καὶ κολυμβᾶν ῥοπή τῶν παρὰ τῇ θαλάσῃ οἰκοῦντων ἀπαντᾷται μόνον εἰς τὰ κλίματα ἐκεῖνα, ἐνθα ἡ θάλασσα μετὰ τινος εὐαρέστου χλιαρότητος δύναται νὰ περιβάλῃ τὸ ἀνθρώπινον δέρμα. Αἱ ψυχραὶ ἀπ' ἐναντίας θάλασσαὶ παράγουσι μὲν ἱκανωτάτους ναυτικούς, ἀλλ' οὐχὶ καὶ τολμηροὺς κολυμβητὰς. Ἐνταῦθα, ὅπως καὶ ἐν ταῖς μεσογείαις χώραις ἐνθα τὰ ὕδατα ῥέουσι ψυχρὰ καὶ παγετώδη, τὸ λούεσθαι καὶ κολυμβᾶν ἐν ὑπαίθρῳ εἶνε ἐξαιρετικὴ συνήθεια τοῦ πεπολιτισμένου ἀνθρώπου, ὅστις ἐπιθυμεῖ νὰ κραταύσῃ τὰ νεύρα του καὶ ν' ἀποσκληρύνῃ τὸ σῶμά του. Ἀπ' ἐναντίας δὲ οἱ ἀπολίτιστοι ἄνθρωποι τῶν ψυχρῶν κλιμάτων, ἐπιθυμῶντες νὰ ἔχωσι καὶ κατὰ τὰς ἄλλας ὥρας τοῦ ἔτους τὴν ἀπόλαυσιν ἣν παρῆχεν αὐτοῖς ἐν θέρει τὸ ὑπὸ τοῦ ἡλίου θερμαινόμενον ὕδωρ, ἐφρεύον τὰ τεχνιτὰ λουτρά. Εἶνε ἀξιοπαρατήρητον γεγονός, ὅτι ἐν πάσαις ταῖς βορείαις χώραις λίαν ἐνωρὶς ἐξευρέθησαν καὶ ἀνεπτύχθησαν τὰ τεχνιτὰ λουτρά ὅπως παρέχωσι κατὰ πάσαν ὥραν τοῦ ἔτους τὴν ιδιόρρυθμον ἀπόλαυσιν τοῦ λούεσθαι καὶ κολυμβᾶν ἐν τῇ ὑγρῇ στοιχείῳ.

Καθ' ἅσας τὴν βορείων χώραν ἀμφοτέρων τῶν ἡμισφαιρίων βλέπομεν καὶ παρὰ τοῖς ἀπολίτιστοις λαοῖς ἀπὸ ἀρχαίων χρόνων

διαδεδομένην τὴν συνήθειαν τῶν καλουμένων ἀτμόλουτρων. Ἐν ταῖς ἀρχαίαις σκανδιναβικαῖς οἰκίαις ἔχον ἐπὶ τῆς θερμάστρας ὕδωρ καὶ διὰ τοῦ ἀπλουστάτου τούτου τρόπου μετέβαλλον τὸ δωμάτιον εἰς ἀτμόλουτρον. Βραδύτερον ἐκτίσθησαν πρὸς τοῦτο ἰδιαίτερα λίθινα οἰκοδομήματα, ἅτινα ἐπληροῦντο πυκνοτάτου ἀτμοῦ διὰ τῆς παναρχαίας ἐκείνης μεθόδου τοῦ χεῖν ὕδωρ ἐπὶ πεπυρακτωμένων λίθων. Οἱ κάτοικοι τῶν πόλεων συνειθίζον μετὰ τὸ πυρίαμα τοῦτο νὰ χέωσιν ἐπὶ τοῦ σφματός των ὕδριαν ψυχροῦ ὕδατος καὶ εἰς τὰ ἐνδύόμενοι νὰ ἐξέρχωνται ἐκ τοῦ λουτροῦ· ἀλλ' οἱ κάτοικοι τῶν χωρίων, οἱ μᾶλλον ἐλεύθεροι καὶ ἀπολίτιστοι, ἐξήρχοντο ἀμέσως μετὰ τὸ θερμὸν ἀτμόλουτρον καὶ ἐρρίπτοντο εἰς τὸ ψυχρὸν ὕδωρ τοῦ ποταμοῦ ἢ ἐκυλίνοντο εἰς τὴν χιόνα.

Ἡ αὕτη βάρβαρος καὶ εἰς ἄρκτους μᾶλλον ἢ εἰς ἀνθρώπους ἐμπρέπουσα συνήθεια ὑπάρχει καὶ παρὰ ταῖς ἰθαγενεῖς φυλαῖς τῆς Ἀμερικῆς. Ὡς γινώσκωμεν, οἱ πεπολιτισμένοι Ἰνδοὶ τῆς Βορείου Ἀμερικῆς εἶχον καὶ κατὰ τὸν χρόνον τῆς ἀνακαλύψεως τοῦ νέου κόσμου ἰδιαίτερα ἀτμόλουτρα, ἢ μᾶλλον «ιδρωτοποιοὺς κλιβάνους». Οἱ κλιβανοὶ οὗτοι εἶναι βαθεῖς λάκκοι ἐσκαμμένοι ἐν τῇ κλιτῷ βράχου τινὸς καὶ πεπληρωμένοι θερμοτάτων λίθων, ἐφ' ὧν κατὰ διαλείμματα ἐπιχέεται ὕδωρ. Εἰς τοὺς ἀτμώδεις τούτους καὶ θερμοτάτους τάρφους εἰσέρπουσι γυμνοὶ οἱ Ἰνδοὶ τῆς Ἀμερικῆς καὶ παραμένουσιν ἐκεῖ ἐπὶ ἱκανὸν χρόνον, εἰς δὲ ἐξορμῶσιν αἰφνης καὶ βυθίζονται εἰς τὰ ψυχρὰ ὕδατα τοῦ παραρρέοντος ποταμοῦ, ἐκ δὲ τοῦ παγετώδους τούτου λουτροῦ εἰσέρχονται πάλιν εἰς τοὺς φλογερούς των κλιβάνους, καὶ ἐντεῦθεν πάλιν εἰς τὸ ψυχρὸν ὕδωρ καὶ οὕτω καθ' ἐξῆς ἐπὶ ἱκανὸν χρόνον, μέχρις οὗ τέλος ἀνάπτοντες τὰς πίπας των ἀντικαθίστῶσι διὰ τοῦ καπνίσματος τὴν ἀπόλαυσιν τοῦ παραδόξου τούτου λουτροῦ.

Πόσον ἀρχαία εἶνε ἡ τοιαύτη συνήθεια παρὰ τοῖς βαρβάροις λαοῖς τοῦ βορρᾶ μαρτυρεῖ αὐτὸς ὁ Ἡρόδοτος γράφων περὶ τῶν Σκυθῶν, ὅτι ὑπὸ ταῖς σκηναῖς αὐτῶν καθήμενοι ἔχον κανναβόσπορον ἐπὶ πεπυρακτωμένων λίθων, ὃ δὲ πνιγρὸς καὶ θερμὸς καπνὸς καὶ ἀτμὸς ἐπλήρου ὀλόκληρον τὸν χώρον, περισσότερον παρὰ εἰς κάθε ἑλληνικὸν ἀτμόλουτρον. Οἱ δὲ Σκύθαι περιρρεόμενοι ὑπὸ τοῦ ἰδρώτος βρυχῶνται ἐκ τῆς πολλῆς ἡδονῆς. «Τοῦτο χρησιμεύει εἰς αὐτοὺς ἀντὶ λουτροῦ, διότι οἱ Σκύθαι οὐδέποτε πλύνουσι τὰ σῶματά των.»

Ὀλιγώτερον βάρβαρα ἀλλὰ κατ' οὐσίαν οὐχὶ πολλὰ διάφορα τούτων εἶναι τὰ λουτρά τῶν Ἰαπώνων, καὶ ἐν γένει τῶν κατοίκων τῆς ἀνατολικῆς Ἀσίας. Ἐκαστος Ἰάπων, οἷας δὴποτε τάξεως, λαμβάνει εἰ δυνατόν καθ' ἑκάστην ἡμέραν τὸ θερμὸν λουτρόν του ὅπερ ἔχει θερμοκρασίαν 38 ἕως 45 βαθμῶν Κελσίου, τοῦτ' ἐστίν, ἀνυποφόρως ὑψηλὴν θερμοκρασίαν. Ἐν τῇ οἰκίᾳ δὲ λούονται πάντα τὰ μέλη τῆς οἰκογενείας, ἀπὸ τοῦ οἰκοδεσπότου μέχρι τοῦ ἐλαχίστου ὑπηρετοῦ, ἀλληλοδιαδόχως ἐν τῇ ζέοντι ὕδατι. Ἀντίθετα πρὸς τὰ τῶν Ἰαπώνων εἶνε τὰ λουτρά παρὰ τοῖς Ἰνδοῖς. Ἐνταῦθα, ὡς γνωστόν, τὰ λουτρά ἔχουσι θρησκευτικὸν χαρακτήρα· τὸ λούεσθαι εἶνε θρησκευτικὴ ἀσκῆσις, θεάρεστος πράξις, ἣν μετὰ κατανύξεως καὶ εὐλαβείας ἐπιτελοῦσιν οἱ πιστοὶ ἐν παντὶ παρατυχόντι ποταμῷ, ἢ λίμνῃ ἢ ἱερῷ ὑδροστασίῳ, ἀποπλύνοντες τὰ ἁμαρτήματα αὐτῶν καὶ εἰσδεχόμενοι ἐν ἑαυτοῖς τὴν ἱερὰν ἀγνότητα τῶν ἡγιασμένων βρειδρῶν. Ἐκατόντάδες προσκυνητῶν, ἀπὸ τοῦ πρώτου ἐωθινοῦ λυκαυγὸς μέχρι τῆς δύσεως τοῦ ἡλίου, συρρέουσιν εἰς τὰς ὁχθὰς τῶν ἱερῶν ποταμῶν, καὶ ψιθυρίζοντες καὶ προσευχόμενοι καὶ ἀκαταπαύστως ὑποκλινόμενοι καὶ γονυπετοῦντες καὶ πάλιν ἀνορθούμενοι, καταδύνονται αἰφνης εἰς τὰ ἡγιασμένα ὕδατα, προσφέροντες οὕτω, κατὰ τὰς θρησκευτικὰς αὐτῶν δοξασίας, εὐπρόσδεκτον τῇ Θεῷ θυσίαν.

κ. Ι. Ζ. εἰς Βατοῦμ. Ἐλήφθησαν καὶ σᾶς μότακα διὰ τὰς εὐγενεῖς ὑμῶν προσπάθειας. ἐλήφθη καὶ ἐχάρημεν διὰ τὴν ἐν αὐτῇ. — κ. Χ. Φ. εὐχαριστοῦμεν. — κ. Μ. Σ. εἰς Ἀγκυραν. Ἐνε- Τὸν Δ'. Τόμον θὰ λάβετε κατ' αὐτὰς. — κ. εἰς Κοῦμ Καποῦ. Ἐστάλη. — κ. Κ. Ν. Κ. εἰς γράψαμεν ὅλους καὶ σᾶς εὐχαριστοῦμεν θερ- Φ. Α. Ζ. εἰς Σιάτιστα. Ἡ ἐπιστολὴ σας Βάρναν. Σᾶς εὐχαριστοῦμεν θερμῶς.

Ἐκδότης Π. Δ. ΖΥΓΟΥΡΗΣ — Ἐκ τοῦ τυπογραφείου καὶ τοῦ στοιχειοχτηρίου διὰ τὰς ἀνατολικὰς γλώσσας Γ. ΔΡΟΥΓΟΥΛΙΝΟΥ ἐν Λεψίᾳ.

Χάρτης ἐκ τῆς Neue Papiermanufaktur ἐν Στρασβούργῳ.